

Vanhusneuvosto näkyväksi

Tuula Telin

Kouvola 24.11.2021

Esityksen sisältöä

Vanhusneuvostot ovat lakisääteisiä ns. vaikuttajatoimielimiä. Aluksi esittelen lyhyesti keskeisiä lainkohtia.

Sen lisäksi kerron käytännön kokemusten perusteella vanhusneuvoston arkisen työn toteuttamisesta ja haasteista. Mittava haaste tulee olemaan uusien hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen ja työnjako.

Vanhusneuvosto on

-lakisääteinen ns. vaikuttajatoimielin (vrt. vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto)

Vanhusneuvoston toimenkuva ja tehtäväkenttä on laaja. Se ulottuu kaikkiin niihin kunnan toimintoihin, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön elinolosuhteiden ja iäkkäiden tarvitsemien erilaisten palvelujen kannalta. Vanhusneuvosto voi myös oma-aloitteisesti ottaa kantaa ja antaa lausuntoja asioista, joilla on vaikutusta iäkkään väestön elinoloihin ja palveluihin. (HE 268/2014)

Kuntalain 27 §: Vanhusneuvosto

Ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta

Toimintaedellytykset

- ▶ Toimintaedellytyksistä huolehtiminen tarkoittaa muun muassa sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä ja vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista. Toimintaan täytyy varata riittävät määrärahat. Erillinen määräraha talousarviossa jättevöittää vanhusneuvoston toimintaa.
- ▶ Kokouspalkkioiden maksaminen on perusteltua, mutta on kunnan harkinnassa. Kunnanhallitus voi esimerkiksi päättää, että vanhusneuvoston jäsenten palkkioista ja muista korvauksista on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintosäännössä määrätään lautakunnan jäsenten palkkioista ja korvauksista. (Kuntaliitto)

Kuntalain mukaan:

22 § (8.2.2019/175)

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Ns. vanhustalvelulain (980/2012) mukaan:

11 § (10.4.2015/416)

Vanhusneuvosto

Kunnan vanhustalvestosta säädetään kuntalain (410/2015) 27 §:ssä. Vanhusneuvosto on otettava mukaan tämän lain 5 §:ssä tarkoitettun suunnitelman valmisteluun ja 6 §:ssä tarkoitettuun arviointiin

Vanhuspalvelulain 5 §

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. **Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.** Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.

Suunnitelmassa on:

- 1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä;
- 2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi;
- 3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi;
- 4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä
- 5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa.

Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, kuntalain (365/1995) 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta.

6 §: Palvelujen laadun ja riittävyyden arviointi

Sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään, kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on vuosittain arvioitava iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaalipalvelujen riittävyyttä ja laatua alueellaan.

Palvelujen laadun ja riittävyyden arvioimiseksi kunnan on kerättävä säännöllisesti palautetta palveluja käyttäviltä, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä kunnan henkilöstöltä. Lisäksi kunnan on koottava tiedot palveluihin käytetyistä taloudellisista voimavaroista sekä henkilöstön määrästä ja koulutuksesta. Arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon sosiaaliasiamiehen vuosittaisessa selvityksessä esitetyt havainnot

7 § Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

- ▶ Kunnan on järjestettävä ikääntyneen väestön sosiaalipalvelut sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnan ikääntyneen väestön hyvinvointi, sosiaalinen turvallisuus ja toimintakyky edellyttävät. Palvelut on järjestettävä niin, että ne ovat kunnan ikääntyneen väestön saatavissa yhdenvertaisesti.
- ▶ Kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitetut sosiaalipalvelut lähellä asiakkaita, jollei palvelujen keskittäminen ole perusteltua niiden laadun ja turvallisuuden kannalta.

ELÄKELÄISET ry
PENSIONÄRERNA rf

Haasteita 1

Painopisteen siirto terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Yhdyskuntasuunnittelu, kaavoitus, asuminen, liikenne, kulttuuri ja liikunta vahvasti esille.

Haasteita 2

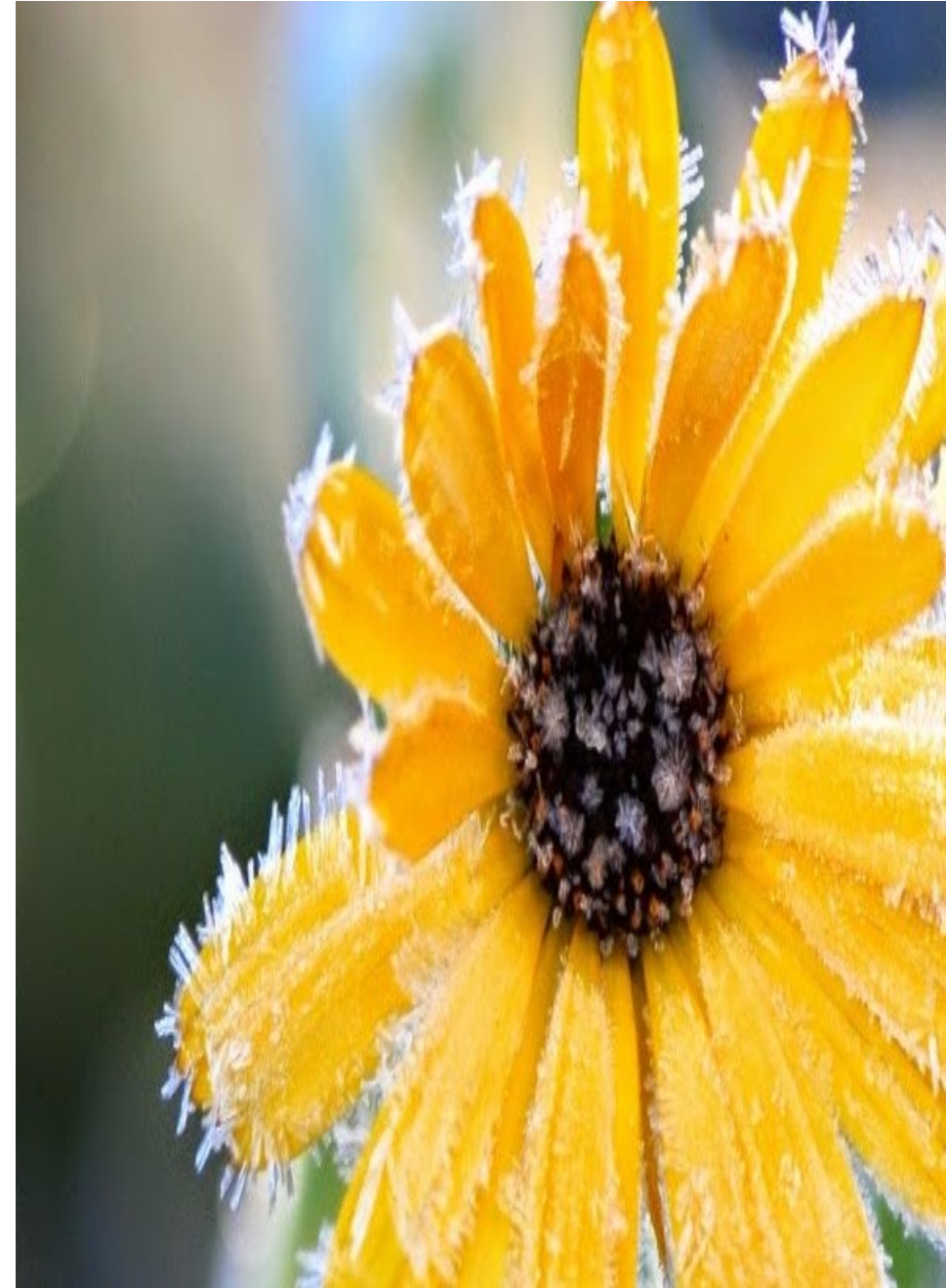
- * **aseman terävöittäminen kunnan organisaatiossa**
- * **resurssien parantaminen (henkilöstö, talous)**
- * **koulutuksen lisääminen**
- * **tunnettuuden parantaminen**
 - **jalkautuminen (matalan kynnyksen toiminta)**
 - **tilaisuudet ja tapahtumat**
 - **tiedotteet ja kannanotot medialle**
 - **asiakasraadit, kyselyt, haastattelut, opinnäytetyöt**

→

Haasteita 3

- * yhteistyö ja verkostoituminen
 - kuntaorganisaation sisällä (eri hallintokunnat)
 - eläkeläisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa
- * seudullisen ja maakunnallisen yhteistyön lisääminen
 - yhteistyö maakunnallisen vanhusneuvoston kanssa
- * työnjako hyvinvointialueen eri toimielimien kanssa

Yhteystiedot

Tuula Telin

050 405 8820

[tuula.telin\(at\)outlook.com](mailto:tuula.telin(at)outlook.com)

Kiitos